

Brüssel, 4. juuni 2026
(OR. en)

10125/26

ECOFIN 734
UEM 212
SOC 322
EMPL 151
COMPET 681
ENV 624
EDUC 206
ENER 323
JAI 735
GENDER 62
JEUN 103
SAN 399
ECB
EIB

SAATEMÄRKUSED

Saatja:	Euroopa Komisjoni peasekretär, allkirjastanud Martine DEPREZ, direktor
Kättesaamise kuupäev:	3. juuni 2026
Saaja:	Thérèse BLANCHET, Euroopa Liidu Nõukogu peasekretär
Komisjoni dok nr:	COM(2026) 209 final
Teema:	Soovitus: NÕUKOGU SOOVITUS, mis käsitleb Hispaania majandus-, sotsiaal-, tööhõive-, struktuuri- ja eelarvepoliitikat

---

Käesolevaga edastatakse delegatsioonidele dokument COM(2026) 209 final.

Lisatud: COM(2026) 209 final

EUROOPA
KOMISJON

Brüssel, 3.6.2026
COM(2026) 209 final

Soovitus:

NÕUKOGU SOOVITUS,

mis käsitleb Hispaania majandus-, sotsiaal-, tööhõive-, struktuuri- ja eelarvepoliitikat

{SWD(2026) 209 final}

Soovitus:

NÕUKOGU SOOVITUS,

mis käsitleb Hispaania majandus-, sotsiaal-, tööhõive-, struktuuri- ja eelarvepoliitikat

EUROOPA LIIDU NÕUKOGU,

võttes arvesse Euroopa Liidu toimimise lepingut, eriti selle artikli 121 lõiget 2 ja artikli 148 lõiget 4,

võttes arvesse Euroopa Parlamendi ja nõukogu 29. aprilli 2024. aasta määrust (EL) 2024/1263 majanduspoliitika tulemusliku koordineerimise ja mitmepoolse eelarvejärelvalve kohta ning millega tunnistatakse kehtetuks nõukogu määrus (EÜ) nr 1466/97,¹ eriti selle artikli 3 lõiget 3,

võttes arvesse Euroopa Komisjoni soovitusi,

võttes arvesse Euroopa Parlamendi resolutsioone,

võttes arvesse Euroopa Ülemkogu järeldusi,

võttes arvesse tööhõivekomitee arvamust,

võttes arvesse majandus- ja rahanduskomitee arvamust,

võttes arvesse sotsiaalkaitsekomitee arvamust,

võttes arvesse majanduspoliitika komitee arvamust

ning arvestades järgmist:

- (1) Määruses (EL) 2024/1263 on selgitatud majandusjuhtimise raamistiku eesmärged; raamistik peaks reformide ja investeringute abil edendama usaldusväärset ja jätkusuutlikku riigi rahandust, kestlikku ja kaasavat majanduskasvu ning vastupidavust, samuti ära hoidma valitsemissektori ülemäärast eelarvepuudujääki. Määruses on sedastatud, et nõukogu ja komisjon teevad Euroopa poolaasta raames mitmepoolset järelvalvet kooskõlas ELi toimimise lepingus sätestatud eesmärkide ja nõuetega. Euroopa poolaasta raames sõnastatakse eelkõige riigipõhised soovitused ja jälgitakse nende rakendamist.
- (2) 16. juulil 2025 võttis komisjon vastu ettepaneku määruse kohta, millega luuakse Euroopa majandusliku, sotsiaalse ja territoriaalse ühtekuuluvuse, põllumajanduse ja maaelu, kalanduse ja merenduse, heaolu ja julgeoleku fond aastateks 2028–2034 ning muudetakse määrust (EL) 2023/955 ja määrust (EL, Euratom) 2024/2509². Ettepaneku

¹ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 29. aprilli 2024. aasta määrus (EL) 2024/1263 majanduspoliitika tulemusliku koordineerimise ja mitmepoolse eelarvejärelvalve kohta ning millega tunnistatakse kehtetuks nõukogu määrus (EÜ) nr 1466/97 (ELT L, 2024/1263, 30.4.2024, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2024/1263/oj>).

² Ettepanek: Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus, millega luuakse Euroopa majandusliku, sotsiaalse ja territoriaalse ühtekuuluvuse, põllumajanduse ja maaelu, kalanduse ja merenduse, heaolu ja turvalisuse fond aastateks 2028–2034 ning muudetakse määrust (EL) 2023/955 ja määrust (EL, Euratom) 2024/2509, COM(2025) 565 final. Kavandatud määruse üle peetakse praegu läbirääkimisi kaasseadusandjatega.

eesmärk on suurendada finantsarhitektuuri killustatuse vähendamise teel liidupoole rahastamise tulemuslikkust ja toetada liikmesriike nende majanduspoliitika koordineerimisel kooskõlas ELi toimimise lepingu artikliga 175.

- (3) 25. novembril 2025 võttis komisjon määruse (EL) nr 1176/2011 alusel vastu 2026. aasta häiremehhanismi aruande, milles ei nimetatud Hispaaniat ühe liikmesriigina, kelle olukorda tuleb põhjalikult analüüsida. Komisjon võttis vastu ka soovitusel euroala majanduspoliitikat käsitleva nõukogu soovitusel kohta, soovitusel Euroopa Liidus inimkapitali käsitleva nõukogu soovitusel kohta ning ettepaneku 2026. aasta ühise tööhõivearuande kohta, milles analüüsitakse tööhõivesuuniste rakendamist ja Euroopa sotsiaalõiguste samba põhimõtete järgimist. Nõukogu võttis euroala majanduspoliitikat käsitleva soovitusel³ vastu 21. aprillil 2026 ning ühise tööhõivearuande ja inimkapitali käsitleva soovitusel 9. märtsil 2026.
- (4) Komisjon avaldas 29. jaanuaril 2025 konkurentsivõime kompassi – strateegilise raamistiku, mille eesmärk on suurendada järgmisel viiel aastal liidu üleilmset konkurentsivõimet. Selles on määratud kindlaks kestliku majanduskasvu elutähtsad tugisambad, milleks on kolm hädavajalikku tegevusvaldkonda – innovatsioon, süsinikuheite vähendamine ja konkurentsivõime – ning julgeolek. Euroopa poolaasta on kooskõlas konkurentsivõime kompassi põhimõtetega, tagades, et liikmesriikide majanduspoliitika vastab komisjoni strateegilistele eesmärkidele, ning kujundades ühtse majandusjuhtimise käsituse, mis edendab kestlikku majanduskasvu, innovatsiooni ja vastupidavust kogu liidus.
- (5) 2026. aastal jätkub majanduspoliitika koordineerimise Euroopa poolaasta areng koos taaste- ja vastupidavusrahastu viimase etapi rakendamisega⁴. Taaste- ja vastupidavuskavad koos ühtekuuluvuspoliitika rahastusega on olnud Euroopa poolaasta poliitiliste prioriteetide elluviimiseks esmatähtsad, kuna kavad peavad tulemuslikult käsitlema kõiki hiljutiste Euroopa poolaasta tsüklite raames esitatud riigipõhistes soovituseltes esile toodud probleeme või märkimisväärset osa neist ja Euroopa ühtekuuluvuspoliitika rahastatavates programmides tuleb riigipõhiseid soovitusel arvesse võtta. Nüüd, kus taaste- ja vastupidavusrahastu kehtivusaeg läheneb lõpule, on jätkuvalt oluline jätkata rahastu raames toetatud ja rakendatud reforme ja investeringuid, eelkõige neid, mis aitavad lahendada riigipõhistes soovituseltes esile toodud probleeme.
- (6) Komisjon avaldas 3. juunil 2026 Sloveenia kohta 2026. aasta riigiaruande. Selles on hinnatud Hispaania edusamme asjaomaste riigipõhiste soovituselte järgimisel ning tehtud kokkuvõtte sellest, kuidas Hispaania on rakendanud taaste- ja vastupidavuskava. Kõnealuse analüüsi põhjal on riigiaruandes kindlaks tehtud Hispaania kõige pakilisemad probleemid. Samuti hinnati Hispaania edusamme Euroopa sotsiaalõiguste samba rakendamisel ning liidu peamiste tööhõive, oskuste ja vaesuse vähendamise eesmärkide ning Ühinenud Rahvaste Organisatsiooni kestliku arengu eesmärkide saavutamisel.
- (7) Nõukogu võttis 21. jaanuaril 2025 komisjoni hinnangu ja soovitusel põhjal vastu soovitusel, millega kiidetakse heaks Hispaania riiklik keskpika perioodi eelarve- ja

³ ELT C, C/2026/2434, 28.4.2026, ELI: <http://data.europa.eu/eli/C/2026/2434/oj>.

⁴ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 12. veebruari 2021. aasta määrus (EL) 2021/241, millega luuakse taaste- ja vastupidavusrahastu (ELT L 57, 18.2.2021, lk 17, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2021/241/oj>).

struktuurikava⁵. Kava hõlmab ajavahemikku 2025–2028 ja sellega nähakse ette eelarvekohandus, mis jaotub seitsme aasta peale. Nõukogu soovitas kehtestada järgmised netokulude maksimaalsed kasvumäärad: 3,7 % 2025. aastaks, 3,5 % 2026. aastaks, 3,2 % 2027. aastaks ja 3,0 % 2028. aastaks; need määrad vastavad maksimaalsetele kumulatiivsetele kasvumääradele, mis on arvutatud võrdluses baasaastaga 2023 ning mis on 2025. aastal 9,2 %, 2026. aastal 13,0 %, 2027. aastal 16,6 % ja 2028. aastal 20,1 %.

- (8) Venemaa agressioonisõda Ukraina vastu ja selle tagajärjed kujutavad endast Euroopa Liidu jaoks eksistentsiaalset väljakutset. Komisjon on kutsunud liikmesriike üles taotlema stabiilsuse ja kasvu paktiga ette nähtud riikide vabastusklausli koordineeritud aktiveerimist, et toetada ELi jõupingutusi, mille eesmärk on suurendada kiiresti ja märkimisväärselt kaitsekulutusi;⁶ Euroopa Ülemkogu kiitis selle ettepaneku 6. märtsil 2025 heaks. Hispaania taotluse alusel võttis nõukogu [kuupäev] komisjoni soovitusel alusel vastu soovitusel, millega lubatakse Hispaaniale netokulude maksimaalsetest kasvumääradest kõrvale kalduda⁷. Ajavahemik, mil on aktiveeritud riikide vabastusklausel (2025–2028), võimaldab Hispaaniale vaadata ümber valitsemissektori kulude prioriteedid või suurendada valitsemissektori tulusid nii, et püsivalt suuremad kaitsekulutused ei ohusta keskpikas perspektiivis riigi rahanduse jätkusuutlikkust.
- (9) 30. aprillil 2026 esitas Hispaania oma 2026. aasta eduaruande⁸ netokulude soovitatud maksimaalsete kasvumäärade järgimise, kohandamisperioodi pikendamise aluseks olevate reformide ja investeringute elluviimise ning Euroopa poolaasta riigipõhistes soovitustes kindlaks tehtud peamiste probleemide lahendamiseks vajalike reformide ja investeringute rakendamise kohta. Vastavalt määruse (EL) 2021/241 artiklile 27 kajastab iga-aastane eduaruanne ka Hispaania kaks korda aastas esitatavat aruannet taaste- ja vastupidavuskava rakendamisel tehtud edusammude kohta.
- (10) SKP reaalkasv oli 2025. aastal 2,8 % ja THHI inflatsioon 2,7 %. Komisjoni 2026. aasta kevadprognoosi kohaselt kasvab reaalne SKP 2026. aastal 2,4 % ja 2027. aastal 1,9 % ning THHI inflatsioon on 2026. aastal 3,0 % ja 2027. aastal 2,5 %.
- (11) Eurostati esitatud andmete⁹ põhjal vähenes Hispaania valitsemissektori eelarve puudujääk 3,2 %-lt SKPst 2024. aastal 2,4 %-le SKPst 2025. aastal. Eelarvepuudujäägi vähenemine 2025. aastal kajastab peamiselt head tulude laekumist energiaga seotud meetmete järkjärgulist kaotamist. 2026. aasta kevadprognoosi koostamise ajal teada olnud poliitikameetmete põhjal prognoositakse komisjoni 2026. aasta kevadprognoosis valitsemissektori eelarve puudujäägiks 2026. aastal 2,4 % ja 2027. aastal 2,0 % SKPst. 2026. aastal toimuv stabiliseerumine kajastab peamiselt positiivset arengut tulude vallas, mis kompenseerib erinevaid meetmeid, millega leevendati mõnes piirkonnas üleujutuste tagajärgi ja Lähis-Ida kriisi mõju. Puudujäägi vähenemine 2027. aastal

⁵ Nõukogu 21. jaanuari 2025. aasta soovitus, millega kiidetakse heaks Hispaania riiklik keskpika perioodi eelarve- ja struktuurikava (ELT C, C/2025/643, 10.2.2025, ELI: <http://data.europa.eu/eli/C/2025/643/oj>).

⁶ Komisjoni teatis „Suuremate kaitsekulutuste võimaldamine stabiilsuse ja kasvu pakti raames“ (Brüssel, 19.3.2025, C(2025) 2000 final).

⁷ Nõukogu [kuupäev] soovitus, millega lubatakse Hispaaniale määruse (EL) 2024/1263 kohaselt nõukogu kehtestatud netokulude maksimaalsetest kasvumääradest kõrvale kalduda (riikide vabastusklausli aktiveerimine) (ELT [ELT: lisada viide asjaomasele ELT-le]).

⁸ 2026. aasta eduaruannetega saab tutvuda aadressil https://economy-finance.ec.europa.eu/economic-and-fiscal-governance/stability-and-growth-pact/preventive-arm/annual-progress-reports_en

⁹ Eurostat, Euro Indicators, 22. aprill 2026.

tuleneb peamiselt üleujutustega seotud erakorraliste meetmetega seotud kulude vähenemisest ja energiaga seotud meetmete lõppemisest.

- (12) Komisjoni hinnangul oli eelarvepoliitika,¹⁰ mis hõlmab nii riigi enda kui ka ELi rahastatavaid kulutusi, 2025. aastal üldjoontes neutraalne. Prognooside kohaselt on see 2026. aastal ekspansiivne (0,3 % SKPst) ja 2027. aastal pärssiv (0,5 % SKPst).
- (13) Eurostati esitatud andmete¹¹ põhjal vähenes Hispaania valitsemissektori võlg 101,6 %-lt SKPst 2024. aasta lõpus 100,7 %-le SKPst 2025. aasta lõpus. Valitsemissektori võla suhte vähenemine 2025. aastal tuleneb peamiselt SKP tugevast nominaalkasvust ja eelarvepuudujäägi vähenemisest. Prognoosi koostamise ajal teada olnud poliitikameetmete põhjal prognoositakse komisjoni 2026. aasta kevadprognoosis, et valitsemissektori võla suhe SKPsse väheneb 2026. aasta lõpuks 99,6 %-le ja 2027. aasta lõpuks 98,9 %-le. Valitsemissektori võla ja SKP suhte vähenemine 2026. aastal kajastab peamiselt asjaolu, et nominaalne SKP kasvab kiiremini kui võla teenindamise kulud. Võla suhte vähenemine 2027. aastal on peamiselt tingitud nominaalsest majanduskasvust ja eelarvepuudujäägi vähenemisest.
- (14) Komisjoni 2026. aasta kevadprognoosi andmete kohaselt ulatusid valitsemissektori kaitsekulutused Hispaanias 2025. aastal 1,0 %ni SKPst, mis tähendab baasaastaga 2024 võrreldes 0,1 protsendipunkti suurust kasvu. Komisjoni 2026. aasta kevadprognoosi kohaselt on see 2026. aastal 1,2 % SKPst, mis tähendab 2024. aastaga võrreldes 0,3 protsendipunkti suurust kasvu.
- (15) Liit seisab jätkuvalt silmitsi energiavarustushäirete ja suure hinnavolatiilsuse ohuga, mida süvendavad üleilmseid nafta- ja gaasiturge mõjutavad geopoliitilised pinged. 2022.–2023. aasta energiakriisist saadud kogemused on näidanud, et ulatuslikud ja mittesihipärased meetmed toovad kaasa suured eelarvekulud ning on sotsiaalselt ja majanduslikult ebatõhusad. Pärast sõja puhkemist Lähis-Idas 2026. aasta veebruaris kehtestas Hispaania eelarvepoliitika meetmed, et leevendada kõrgete energiahindade mõju kodumajapidamistele ja ettevõtetele¹². Meetmed hõlmasid kütuste, elektri ja maagaasi käibemaksumäärade ning elektri ja kütuste aktsiisi mittesihipärast vähendamist. Lisaks kehtestasid ametiasutused sihipärased toetusmeetmed, nagu transpordiettevõtjatele ja põllumajandustootjatele mõeldud toetused, elektrimahukale tööstusele mõeldud otsetoetused, elektri võrgutasude vähendamine ning toetus soojaenergia sotsiaaltoetuste kava ja maa-aluste kütusemahutite jaoks. Eelduste kohaselt aegub suurem osa neist meetmetest 30. juuniks 2026, kuid mõned jäävad kehtima kuni 2027. aasta alguseni. Komisjoni 2026. aasta kevadprognoosi kohaselt on nende meetmete eelarvekulu 2026. aastal ligikaudu 0,3 % SKPst. Komisjoni hinnangus leitakse, et kui kõik nimetatud meetmed jääksid kehtima kuni 2026. aasta lõpuni, ulatuks nende eelarvekulu 2026. aastal 0,6 %ni SKPst.
- (16) Komisjoni arvutuste kohaselt suurenesid Hispaania netokulud 2025. aastal 4,8 % ning 2024. ja 2025. aastal kumulatiivselt 9,3 %. Netokulude kasv 2025. aastal on üle

¹⁰ Eelarvepoliitika on määratletud valitsemissektori eelarvepositsiooni iga-aastase muutuse näitajana. Selle eesmärk on hinnata nii riiklikult kui ka liidu eelarvest rahastatavast eelarvepoliitikast tulenevat majanduslikku impulssi. Eelarvepoliitikat hinnatakse järgmiste näitajate vahena: i) keskpika perioodi potentsiaalne kasv ja ii) muutus esmastes kuludes, millest on maha arvestatud kaalutusõigusel põhinevad tagastamatust abist (toetustest) rahastatud kulud.

¹¹ Eurostat, Euro Indicators, 22. aprill 2026.

¹² See kajastab olukorda komisjoni 2026. aasta kevadprognoosi aluseks oleva kuupäeva seisuga (4. mai 2026).

soovitatud maksimaalse kasvumäära, kusjuures aastane kõrvalekalle on 0,4 % SKPst. 2024. ja 2025. aasta kokkuvõttes on netokulude kumulatiivne kasvumäär samuti üle soovitatud maksimaalse kasvumäära (kumulatiivne kõrvalekalle 0,1 % SKPst). Prognoositud kõrvalekalle jääb praeguste kaitsekulutuste hinnangute alusel siiski riikide vabastusklausliga võimaldatud paindlikkuse piiridesse.

- (17) Komisjoni arvutuste kohaselt peaksid Hispaania netokulud 2026. aastal suurenema 5,1 % ning 2024., 2025. ja 2026. aastal kumulatiivselt 14,9 %. Prognoositud netokulude kasv 2026. aastal on üle soovitatud maksimaalse kasvumäära, kusjuures aastane kõrvalekalle on 0,6 % SKPst. 2024., 2025. ja 2026. aasta kokkuvõttes peaks netokulude kumulatiivne kasvumäär olema samuti üle soovitatud maksimaalse kasvumäära (kumulatiivne kõrvalekalle 0,7 % SKPst). Kui võtta arvesse riikide vabastusklausliga ette nähtud paindlikkust suuremate kaitsekulutuste tegemiseks, on prognoositav netokulude kumulatiivne kõrvalekalle 2024., 2025. ja 2026. aastal 0,4 % SKPst.
- (18) Soovitus, millega kiidetakse heaks Hispaania keskpika perioodi kava, täpsustatakse kohandamisperioodi pikendamise aluseks olevaid reforme ja investeeringuid ning nende rakendamise ajakava. Võttes arvesse Hispaania iga-aastaselt eduaruandes esitatud teavet, leiab komisjon, et nende reformide ja investeeringute põhietappide rakendamine, mille tähtaeg oli 30. aprillil 2026, näib kulgevat üldjoontes kavakohaselt. Maksureformi hindamine on veel pooleli ning maksusoodustuste reformi ja kaht hariduse digiüleminekuga seotud etappi hinnatakse riikliku taaste- ja vastupidavuskava viimase makse raames. Seoses ajutise töövõimetusega seotud haldustegevuse parandamise meetmetega allkirjastas enamik piirkondi partnerluslepingud riikliku sotsiaalkindlustusinstituudiga, kuid vastastikuste kindlustusandjatega on lepingu sõlminud ainult kolm piirkonda ja kaks autonoomset linna. Diplomite vastastikuse tunnustamise kohta on vastu võetud ja kehtestatud ministri määrus, mis sisaldab juhiseid välisriikide ülikoolidiplomite tunnustamise ja samaväärsuse menetluste kohta. Komisjon leiab, et üldiselt on Hispaania oma kohustused täitnud rahuldavalt¹³.
- (19) Tööjõumaksude keskmine osakaal kogu Hispaania maksutulust kasvas 2015.–2019. aasta alaperioodi keskmiselt 48,7 %-lt 2020.–2024. aasta alaperioodiks 51,8 %ni, samas kui ELi keskmine püsis samal ajavahemikul muutumatuna (51,4 %). Tööjõumaksudest saadava tulu suurenemine selgitab Hispaania viimase aastakümne maksukoormuse kasvu 90 % ulatuses ja kajastab kasvavat sõltuvust tööjõu maksustamisest. Üksikisiku tulumaksu astmete indekseerimata jätmine ja sotsiaalkindlustusmäärade tõus on kiirendanud Hispaania üleminekut tööjõu maksustamisele. Samas on tööjõumaksudest saadava tulu osakaal SKPst (2024. aastal 19,0 %) allpool ELi keskmist (20,3 %). Tarbimis- ja keskkonnamaksudest saadav tulu aga on allpool ELi keskmist nii osakaaluna SKPst kui ka osakaaluna kogu maksutulust. Keskkonnamaksudest saadav tulu moodustas Hispaanias 1,6 % SKPst, ELis oli see näitaja 2,1 %. Hispaanias on ELi suurim käibemaksualasest poliitikast tulenev lõhe, mille põhjuseks on käibemaksu määrade ühed suuremad erinevused ja suurim riikliku poliitika põhine käibemaksuvabastuste lõhe. Neist kategooriatest, mille suhtes kohaldatakse käibemaksu soodusmäärasisid, paistavad suure eelarvemõju ja piiratud ümberjaotava mõjuga silma toitlustus- ja majutusteenused. Käibemaksu

¹³ Komisjoni teatis Euroopa Parlamendile, nõukogule, Euroopa Keskpangale, Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomiteele, Regioonide Komiteele ning Euroopa Investeerimispankale: „2026. aasta Euroopa poolaasta kevadpakett“ (COM(2026) 200 final).

soodsumäärade piiratum kasutamine aitaks maksusüsteemi lihtsustada. Hoolimata mõnest hiljutisest hinnangust, mille on teinud näiteks sõltumatu eelarveasutus AIReF, ei ole lähenemine maksukulutuste tõhususe hindamisele süstemaatiline. Riigi rahanduse kvaliteedile võiks kasuks tulla tõhustatud konsolideeritud aruandlus ja kõigi maksukulude süstemaatiline hindamine kõigil territoriaalsetel tasanditel.

- (20) Jätkuvalt on oluline süstemaatiliselt, sisuliselt ja õigeaegselt kaasata kohalikke ja piirkondlikke omavalitsusi, sotsiaalpartnereid, kodanikuühiskonda ja muid asjaomaseid sidusrühmi, et tagada laialdane isevastutus liidu rahastamisvahendite eduka rakendamise eest, sealhulgas Euroopa poolaasta kontekstis.
- (21) Euroopa Regionaalarengu Fondi (ERF), Õiglase Ülemineku Fondi (JTF) ja Euroopa Sotsiaalfond+ (ESF+) toetust hõlmavate ühtekuuluvuspoliitika programmide rakendamine edeneb Hispaanias nii projektide väljavalimise kui ka maksete tegemise seisukohast ELi keskmisest aeglasemalt. Tähtis on alгатada ja kiirendada jõupingutusi, et tagada investeringute kiire tegemine ja maksimeerida kohapeal nende mõju. Eesti juba võtab oma ühtekuuluvuspoliitika programmide raames meetmeid konkurentsivõime ja majanduskasvu edendamiseks. Samal ajal on Hispaanial endiselt probleeme ühtekuuluvuspoliitika tõhusa rakendamisega teadusuuringute ja innovatsiooni, oskuste tööturu nõudlusele mittevastavuse, sotsiaalse kaasatuse, kliimamuutustega seotud riskide juhtimise ja ennetamise ning õiglase ülemineku toetamise valdkonnas. Esmatähtis on tagada, et uued investeringud, mille Hispaania pani paika ühtekuuluvuspoliitika fondide vahendamise käigus, eelkõige need, mis on seotud vahendamise määruses¹⁴ kindlaks määratud viie prioriteediga, tehakse kiiresti ja tulemuslikult.
- (22) Hispaanial on mitmeid probleeme seoses riigi rahanduse jätkusuutlikkuse, tootlikkuse, tulemusliku ja püsiva innovatsiooni investeerimise, regulatiivse ja halduskoormuse, kohtusüsteemi toimimise, teaduse ja ettevõtluse seoste, rahastamisvõimaluste, taristu kliimamuutustega kohandamise ja kliimakerksuse, veemajanduse, elektrivõrgu, sotsiaaleluruumide ja taskukohaste eluasemete pakkumise, laste vaesuse, oskuste tööturu nõudlusele mittevastavuse ja tervishoiusüsteemi tõhususega.
- (23) Hispaania on algatanud koostööraamistiku, et teha kindlaks regulatiivsed kitsaskohad ja need kõrvaldada ning vähendada regulatiivset killustatust piirkondade vahel, kuid selles vallas tuleb tegutseda jõulisemalt ja kiiremini. „Režiim 20“ võimaldab koostööd Hispaania riikliku, piirkondliku ja kohaliku tasandi ametiasutuste vahel. 2025. aasta jooksul liiguti edasi sellistes valdkondades nagu ettevõtete avamise load, digitaalne märgistamine, laadimispunktide paigaldamine, energiatõhususe sertifikaadid, madalpingeseadmed ja regulatiivse hajutatuse vähendamine. Selline lähenemisviis aitab koordineerida reforme kokkulepitud valdkondades, kuid tõkete ulatuslikumaks kõrvaldamiseks on siiski vaja täiendavaid jõupingutusi. Hispaanial oleks kasu mehhanismist, mis aitaks need tõkked kindlaks teha ja kasutada „Režiimi 20“ struktuursemate muudatuste rakendamiseks. Lisaks on regulatiivsed piirangud eriti suured jaemüügisektoris. Selline halduskeerukus mõjutab ettevõtete asutamist koormavate loamenetluste näol, tekitades täiendavaid takistusi turule sisenemisel ja investeerimisel ning põhjustades tarbijatele kahju. Hispaanial oleks kasu jaemüügieeskirjade edasisest ühtlustamisest, mis aitaks parandada

---

¹⁴ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 18. septembri 2025. aasta määrus (EL) 2025/1914, millega muudetakse määrusi (EL) 2021/1058 ja (EL) 2021/1056 seoses erimeetmetega strateegiliste probleemide lahendamiseks vahendamise raames.

ettevõtluskeskkonda ja toetada konkurentsi, eelkõige ravimite jaemüügi valdkonnas. EMP-siseses kaubavahetuses esineb endiselt tõkkeid, näiteks seoses pakendamise ja märgistamisega. Hispaania eri piirkondade õigusnormide erinevused suurendavad nõuete täitmise seotud kulusid veelgi ja loovad tõkkeid ettevõtjatele, kes tegutsevad mitme piirkonna vahel ja teistest ELi riikidest, ning see vähendab valikuvõimalusi ja muudab hinnad tarbijate jaoks kõrgemaks.

- (24) Hispaania on teinud mitu õigusreformi, et suurendada oma kohtusüsteemi organisatsioonilist, digitaalset ja menetluslikku tõhusust, kuid nende tulemuslik rakendamine sõltub siiski piisavate ja püsivate investeeringute tegemisest ning selle õiglasest jaotamisest piirkondade vahel. Õigussektoris on personalipuudus – kohtunikke on rahvaarvuga võrreldes suhteliselt vähe, pensionile minnakse üha varem ning kohtuvaidlusi on rohkem. See paneb ametis olevatele kohtunikele märkimisväärse koormuse ja põhjustab kohtu töös pidevaid viivitusi, millel on negatiivne mõju õigusala töötajatele, ettevõtjatele ja kodanikele. Lisaks kahjustavad kohtumenetluste üldist kvaliteeti ja tõhusust jätkuvalt piirkondadevahelised erinevused digitaliseerimise tasemes ja kohtuasjade haldamise süsteemide piiratud koostalitlusvõime. Seepärast on institutsioonilise raamistiku tugevdamiseks ja ettevõtluskeskkonna parandamiseks oluline parandada kohtusüsteemi toimimist, tagades värbamisstandardites järeleandmisi tegemata piisava personali olemasolu ja ühtlustades kõigis piirkondades digitaliseerimist ja kohtuasjade haldamise süsteemide täielikku koostalitlusvõimet.
- (25) Erasektori vähesed investeeringud teadus- ja arendustegevusse on endiselt märkimisväärne piirav tegur. Ettevõtluse arengut ja innovatsiooni takistab killustatud ettevõtlusstruktuur, milles domineerivad väikese väärtusega mikroettevõtjad. Hispaania on taaste- ja vastupidavuskava raames teinud asjakohaseid reforme, näiteks võtnud vastu ettevõtete loomise ja kasvu seaduse ning idufirmade seaduse. Siiski on vaja täiendavaid meetmeid, et kõrvaldada äriinnovatsiooni pidurdavad finants- ja haldustakistused ning vähendada tootlikkuse lõhet.
- (26) Hispaania piiratud ja ebahõltselt jaotatud kulutused teadus- ja arendustegevusele on tugevalt koondunud teatavatesse piirkondadesse ega ole seetõttu piisavad, et stimuleerida ettevõtete üldisi kulusi teadus- ja arendustegevusele kogu riigis. Avaliku sektori kulusi teadus- ja arendustegevusele võiks suurendada (et jõuda 2030. aastaks 1,25 %ni SKPst) ja vähendada sõltuvust ELi vahenditest, tagades samal ajal tasakaalustatuma territoriaalse jaotuse. Suuremate avaliku sektori investeeringute kombineerimine sihipäraste maksusoodustuste ja ühtlustatud toetustega aitaks kaasata erainvesteeringuid ja toetada suure väärtusega sektoreid. Innovatsioonipoliitika regulaarne järelhindamine kogu riigis aitaks luua teadusuuringutele ärilisi väljundeid ning võimendada erasektori investeeringuid teadus- ja arendustegevusse, tagades samal ajal, et jõupingutused on suunatud üldiste poliitikaeesmärkide saavutamisele.
- (27) Akadeemiliste ringkondade ja tööstuse vähene koostöö piirab äriinnovatsiooni ja tootlikkuse kasvu, hoolimata teadus-, tehnoloogia- ja innovatsiooniseaduses ja ülikooliseaduses tehtud muudatustest. Peale selle on erasektori teadus- ja arendustegevuse investeeringute stimuleerimiseks loodud avaliku sektori kavade mõju olnud tagasihoidlik peamiselt seetõttu, et need on keerukad ning ettevõtjatele ja akadeemilistele ringkondadele ei ole loodud piisavaid stiimuleid. Teadmiste vahendajate tugevdamine, ülikoolide ja riiklike teadusasutuste stiimulite kohandamine rakendusliku innovatsiooni suunas ning tulemuspõhise rahastamise parandamine soodustaks ülikoolides ja teadusasutustes spetsialiseeritud, koostööl põhinevaid teadusuuringute ja innovatsiooni väljundeid.

- (28) Kasvurahastamise kättesaadavus on endiselt tegur, mis piirab märkimisväärselt ettevõtete laienemist. Riski- ja omakapitaliturud on endiselt vähearenenud, sest Hispaania ettevõtete rahastamine tugineb endiselt suurel määral pangalaenudele. Samal ajal ei toeta erasäästud piisavalt uuendusliku ettevõtluse laienemist. Täiendavate pensioniskeemide kaudu tehtavaid omakapitali- ja riskikapitaliinvesteeringuid saaks veelgi soodustada, kui võetaks kasutusele automaatne liitumine ja leevendataks portfelliinvesteeringute piiranguid. Lisaks on vaja parandada idufirmade teadmussirde suutlikkust, võrgustikke, koostööd ja teadustulemuste realiseerimist äriinnovatsioonis. Kõik need tegurid koos pärsivad jätkuvalt ressursside ümberjaotamist tootlikumatele tegevustele. IMF¹⁵ märgib, et noorte ettevõtete kiire kasvu suutlikkust pärsib peamiselt turu väiksus ja ebapiisav juurdepääs omakapitali kaudu rahastamisele. Turupõhise rahastamise ulatuslikumat kasutamist edendades ning ettevõtete ja kapitalituru osaliste vahelisi sidemeid tugevdades on võimalik laiendada ettevõtete juurdepääsu rahastamisele. Erainvesteeringute dünaamilisust pärsib ka rahastamisallikate reaalse mitmekesisuse puudumine. OECD andmetel¹⁶ väitis suur osa Hispaania ettevõtetest, eelkõige VKEdest, et kättesaadava rahastuse puudumine oli 2023. aastal märkimisväärne pikaajaline investeerimistakistus.
- (29) Hispaania mitmetasandiline valitsemisüsteem muudab sidusa reageerimise kasvavatele kliimarisikidele keerukaks. Ebapiisav koordineerimine riiklike, piirkondlike ja kohalike ametiasutuste vahel vähendab looduslike ohtude, sealhulgas üleujutuste ning metsa- ja maastikupõlengutega tegelemise meetmete tõhusust. Oluline on tugevdada nii vertikaalset koordineerimist riiklike ja piirkondlike ametiasutuste vahel kui ka horisontaalset koordineerimist piirkondade vahel. Muu hulgas tuleks selgemaks muuta vastutusalad ja vähendada kattuvust ennetamise, valmisoleku, reageerimise ja taaste eri etappides ning tugevdada järelevalve- ja hindamismehhanisme.
- (30) Hispaania veevarud on üha kasvava surve all, mis tuleneb sademete hulga (nii vihma kui ka lume) pikka aega kestnud vähenemisest, temperatuuri tõusust ja pinnase kasvavast kuivusest. Hispaanias kannatavad suured piirkonnad, eelkõige kuivemad lõuna-, sisemaa- ja saarepiirkonnad, veestressi käes, kusjuures nõudlus – eelkõige tööstuse, põllumajanduse, turismi ja energiatootmise valdkonnas – ületab säästvalt kättesaadavaid ressursse. Selleks, et saavutada säästvam lähenemisviis veemajandusele, tuleb veel vaeva näha. See peaks hõlmama tugevamaid hinnakujundusstiimuleid, et edendada tõhusamat veekasutust, veepoliitika paremat koordineerimist ja rakendamist kõigil haldustasanditel ning ühtlustatud otsustamismenetlusi. Samuti tuleks selle käigus tulemuslikult rakendada asulareovee puhastamise direktiivi, suurendada vee taaskasutamist ja investeerida taristusse, et suurendada veemajandussüsteemi tulemuslikkust ja vastupanuvõimet. Sel eesmärgil on oluline toetada ka looduspõhiste lahenduste väljatöötamist, sealhulgas jõgede ja muude veekogude taastamist.
- (31) Kuigi Hispaania on võtnud muuhulgas ELi fondide kaudu kasutusele märkimisväärsed toetusi kliimamuutustega kohanemiseks ja kliimamuutuste

¹⁵ Rahvusvaheline Valuutafond 2025, „Spain: 2025 Article IV Consultation—Press Release; and Staff Report“, IMF Staff Country Reports, 2025/121. Kättesaadav järgmisel aadressil: <https://doi.org/10.5089/9798229012782.002>.

¹⁶ Majandusliku Koostöö ja Arengu Organisatsioon, 2025. „OECD Economic Surveys: Spain 2025 (Vol. 2025/22, november). Pariis, OECD Publishing. https://doi.org/10.1787/eco_surveys-esp-2025-en.

leevendamiseks, on elutähtsa taristu, eelkõige raudteede ja maanteed kaitsmiseks vaja täiendavaid meetmeid ja investeeringuid. Kliimarisikidega tegelemine nõuab oluliste varade süstemaatilist seiret koos suure mõjuga ajakohastamismeetmete rakendamiseks. Lisaks taristu parendamisele on oluline investeerida looduspõhistesse lahendustesse, sealhulgas kestlikesse ja kliimamuutustele vastupanuvõimelistesse metsadesse ja pinnasesse. Metsa- ja maastikupõlengute ennetamise, halvenenud seisundiga metsade taastamise ja süsinikurikaste ökosüsteemide kaitse kaudu suurendaks see ka süsiniku sidumist. Looduspõhised lahendused peaksid tugevdama vastupanuvõimet äärmuslikele kliimatingimustele; kasutada võiks selliseid meetmeid nagu märgalade taastamine üleujutuste ohjamiseks ja mulla majandamine, et vähendada põua mõju.

- (32) Kliimaga seotud ohud tekitavad Hispaania majanduses ja ühiskonnas märkimisväärseid riske. Aastatel 1980–2024 põhjustasid äärmuslikud ilmastikunähtused suuri inimohvreid ja majanduslikku kahju, mis ulatus 119,6 miljardi euroni. Hoolimata nendest suurenevatest riskidest on kliimarisikide kindlustuse kate endiselt suhteliselt väike ning see tähendab lünki finantskaitses. Vastupanuvõime tugevdamiseks peaks Hispaania tugevdama oma katastroofiohuks valmisoleku rahastamise raamistikku, et tagada pikaajaline rahaline jätkusuutlikkus, laiendades samal ajal kliimakindlustusmehhanismide kasutamist ja kasutuselevõttu.
- (33) Hispaania teeb küll edusamme taastuvate energiaallikate kasutuselevõtul ning tal on üks suurimaid tuule- ja päikeseenergia ülesseatud võimsusi ELis, kuid võrke ja salvestuslahendusi tuleb veel arendada, et toetada taastuvate energiaallikate integreerimist Hispaania energiaallikate jaotusesse. Endiselt on probleeme nii võrgule juurdepääsuga kui ka sellega, kuidas panna juurdepääs tegelikult tööle, ning see aeglustab üleminekut puhtale energiale. Näiteks praegu ettevalmistamisel olevad täiendavad projektid peaksid suurendama kogu salvestusvõimsust 7,7 GW-lt 14,2 GW-le, mis on vähem kui 2030. aastaks seatud eesmärk 22,5 GW. Hispaania peab võtma vajalikke meetmeid, et parandada oma elektrivõrkude vastupidavust ja paindlikkust ning loobuda oma „tõhustatud töörežiimist“. Võrgu stabiilsuse tagamiseks kasutab ülekandesüsteemi haldur aktiivselt gaasielektri jaamu, et hoida nende abil pinget stabiilsust kuni pinget juhtimist tugevdavad täiendavad reformid ja investeeringud saavad ellu viidud. Peale selle vajab Hispaania täiendavaid investeeringuid, et suurendada piiriüleseid elektriühendusi; praegu on selliseid ühendusi 3,11 %, mida on palju vähem kui 2030. aasta eesmärk 15 %. Tööstusrajatiste keerukad loamenetlused ja vajadus täiendavate nõudlusega seotud meetmete järele võivad takistada investeeringuid Hispaania töötleva tööstuse süsinikuheite vähendamiseks. Maanteetranspordi püsivalt suur kasvuhooonegaaside heide on endiselt üks peamisi probleeme, sest see moodustab peaaegu poole Hispaania jõupingutuste jagamisega seotud heitest. Hispaania peab tegema lisapingutusi, et saavutada oma 2030. aasta energiatõhususe eesmärgid. Eelkõige oleks vaja täiendavaid investeeringuid, et parandada avaliku ja erasektori hoonete energiatõhususe määra, ning samal ajal oleks vaja tegeleda energiaostuvõimeprobleemiga, mis mõjutab 15,9 % kogu elanikkonnast – see näitaja on üks ELi kõrgemaid ning puudutab eelkõige vaesuse ohus olevaid leibkondi. Hoonetest tulenev heide suurenes 2024. aastal 2,6 % ja moodustas jõupingutuste jagamise sektorites ligikaudu 19 % koguheitest. See annab märku hoonefondi energiatõhususe püsiprobleemidest ja juhib tähelepanu vajadusele vähendada sõltuvust fossiilkütustel põhinevast küttest ja jahutusest.

- (34) Hispaania eluasemeturg on endiselt tõsise surve all, sest pakkumises on püsivaid kitsaskohti, eelkõige suure nõudlusega piirkondades. Koos kasvava eluasemenõudlusega avaldab see hinnatõusurvet. Eluasemete nappus on kõige suurem linna- ja suurlinnapiirkondades ning turistide ligitõmbavatel rannikualadel. Uute eluasemete hädavajalikku arendamist piiravad praegu mitmed pakkumisega seotud tegurid, sealhulgas ehituskõlbliku maa piiratud kättesaadavus, aeglased haldus- ja loamenetlused. Kui need arendustegevust takistavad tegurid kõrvaldatakse nii, et samal ajal on tagatud keskkonnanäesmärkide kaitse, võib see aidata üle saada mõningatest elamuarendust aeglustanud piirangutest. Lisaks on tõusuteel kodutus.
- (35) Hispaanias on sotsiaaleluruumide arv üks väiksemaid kogu ELis – see moodustab vähem kui 2 % eluasemete kogupakkumisest, samas kui ELi keskmine näitaja on ligikaudu 7 %. See suurendab survet üüriturule ja aitab kaasa eluasemehindade tõusule. Lisaks on olemasolevad sotsiaaleluruumid riigi piires ebaühtlaselt jaotunud ega peegelda piirkondlikke vajadusi seal, kus nõudlus on suurem. Rahvastiku vähenemine mõjutab suurt osa riigist, kuid rahvastiku kasv on koondunud peamiselt rannikualadele ja pealinnapiirkonna ümber. Sotsiaalhoolekandepoliitika ja taskukohaste eluasemete pakkumise edendamisel on keskse tähtsusega sotsiaaleluruumide suure puudujäägi probleemi lahendamine sotsiaaleluruumide arvu suurendamise kaudu, seda eelkõige piirkondades, kus on rohkem taskukohasusega seotud piirangud. Samal ajal on oluline edendada sotsiaaleluruumide, et tagada eluasemesuhete paindlikkus kogu elu jooksul ja võtta arvesse leibkondade muutuvaid vajadusi. Lisaks pakub see otsust ja õigeaegset juurdepääsu taskukohastele eluruumidele, ilma et oleks vaja pikaajalisi kohustusi, täiendavaid sisenemiskulusid ja rahastamiskõlblikkuse piiranguid võrreldes sotsiaaleluruumide ostmise kavadega. Sotsiaaleluruumide süsteem sõltub endiselt suurel määral riigipoolsest rahastamisest. Selle pikaajalise jätkusuutlikkuse tagamiseks on vaja luua prognoositavad rahastamismehhanismid, mis seisneksid näiteks tulu reinvesteeringutes või käibefondide kavades ja aitaksid vähendada selle süsteemi sõltuvust riigieelarvest.
- (36) Üldiselt kõrge vaesuse taseme ja püsivalt suure sissetulekute ebavõrdsuse taustal on Hispaanias endiselt suur probleem laste vaesusega. 2024. aastal oli Hispaanias vaesuse või sotsiaalse tõrjutuse ohus rohkem kui üks laps neljast, mis tähendab, et riigi tulemused on ELis ühed kehvemad. Eriti haavatavad on teatavad inimrühmad, eelkõige üksikvanemaga või suurtes leibkondades elavad lapsed, madala haridustasemega vanemate lapsed ning roma lapsed ja rändetaustaga lapsed. Kuigi hiljutised meetmed on aidanud olukorda mõnevõrra parandada, peegeldab olukord sotsiaalkaitse- ja sotsiaalkindlustussüsteemi laiemaid puudusi, sealhulgas sotsiaalkulutuste jaotumist põlvkondade vahel olukorras, kus eelarvevahendid on piiratud. Sotsiaalsiiretega saab eriti laste hulgas vaesust vähendada vaid mõningal määral. Hoolimata viimastel aastatel tehtud mõningatest edusammudest, on vaesuse määr ja sotsiaalsiirete mõju eri piirkondades jätkuvalt erinevad, mis osutab hüvitiste ja teenuste ebaühtlasele katvusele ja kättesaadavusele eri piirkondades, eelkõige maapiirkondades. Riiklike ja piirkondlike sotsiaal-, tervishoiu- ja tööturuasutuste vahelist koordineerimist piirab endiselt pädevuste killustatus, rahastamiskõlblikkuse kriteeriumide varieeruvus ja vahendite kattuvus. Täiendav koordineerimine võiks tagada terviklikuma ja järjepidevama toetuse. Riikliku miinimumsissetuleku kava (Ingreso Mínimo Vital – IMV) ja sellega seotud täiendava lastetoetuse (Complemento de Ayuda para la Infancia – CAPI) kasutuselevõtt on suurenenud, kuid on siiski väiksem, kui võiks olla, kusjuures märkimisväärne osa toetusõiguslikest leibkondadest ei saa ikka veel toetust halduskoormuse, keerukate toetuskõlblikkuse menetluste ja piiratud teadlikkuse tõttu. Hüvitise mõju tugevdaks selle kasutuselevõtu ja piisavuse

ning sellega seotud aktiveerimispoliitika edasine parandamine ning IMV suurem kohandatavus vastavalt kodumajapidamiste olukorra muutumisele. Kuigi hiljutiste kohanduste eesmärk on olnud suurendada tööstiimuleid, ei ole nende tulemuslikkust veel näha. Haavatavate rühmade, sealhulgas vaesuse või sotsiaalse tõrjutuse ohus olevate laste olukorda saaks parandada ka sellega, et sotsiaalse kaasamise võimalusi tugevdatakse sissetulekutoetuse ja kohandatud sotsiaalteenuste süstemaatilisema kombineerimise teel. Avaliku sektori kulutused tuleb uuesti tasakaalu viia nii, et rõhuasetus oleks lapsi ja noori toetaval poliitikal, muu hulgas haridusel, eluasemele juurdepääsul ja tööhõivel. Kõigi nende probleemide lahendamiseks on vaja veelgi parandada sotsiaalabi tõhusust, piisavust ja katvust, tagades samal ajal rahaülekannete, mitterahalise toetuse, aktiveerimistoetuse ja maksusoodustuste suurema sidususe, mis aitaks toetada ülespoole suunatud sotsiaalset lähenemist kooskõlas komisjoni talituste teise etapi riigianalüüsiga, mis põhineb sotsiaalse lähenemise raamistikul¹⁷.

- (37) Võttes arvesse inimkapitali olulist rolli liidu konkurentsivõime ja strateegilise autonoomia edendamisel, soovitas nõukogu 2026. aastal liikmesriikidel võtta meetmeid, et kiiresti lahendada oskuste ja hariduse vallas inimkapitaliga seotud struktuursed probleemid, mis pärivad konkurentsivõimet. Hispaaniale adresseeritud 2026. aasta riigipõhised soovitused võivad aidata rakendada nõukogu soovitusi inimkapitali kohta liidus.
- (38) Kuigi kutsehariduse ja -õppe süsteem areneb jätkuvalt ning kutsehariduses ja -õppes osalemine on paranenud kõigil tasanditel, ei ole kuhugi kadunud oskuste nõudlusele mittevastavus, mis tuleneb struktuursetest ebakõladest nii kutsehariduse ja -õppe kui ka kõrghariduse ning tööturu vajaduste vahel. Kesktaseme kutsehariduses ja -õppes osalemine on vähene, eelkõige matemaatika, teaduse, tehnoloogia ja inseneria valdkonnas, ning sellest tulenev vahepealsete kvalifikatsioonide vähesus lisandub teatavates tehnilistes sektorites, nagu ehitus ja tootmine, valitsevale akuutsele oskuste nappusele. Kutsehariduses ja -õppes osalemine on piirkonniti väga ebahütlane. Kuigi kogu kutseharidus ja -õpe on alates hiljutisest süsteemireformist ametlikult dualne, ei ole dualõpet veel täielikult kasutusele võetud. Hispaania kõrghariduses on kolmanda taseme hariduse omandamise tase kõrge, kuid endiselt esineb puudujääke sellistes suure nõudlusega valdkondades nagu IKT, inseneriteadus ja tervishoid. MATI-valdkonna kutsehariduse ja -õppe ning kõrgharidusprogrammide lõpetanute tööhõivetulemused on head, mis näitab suurt nõudlust nende erialade järele, kuid väike osalemismäär, sooline tasakaalustamatus ja MATI-programmidest väljalangemine võivad piirata Hispaania suutlikkust edendada innovatsiooni ning viia ellu rohe- ja digipööre. Lisaks osaletakse täiskasvanuhariduses ikka veel vähe ja ebahütlaselt ning see piirab ümberõppevõimalusi ja põlistab varasemat ebasoodsat olukorda.
- (39) Hispaania on saavutanud märkimisväärset edu haridus- ja koolitussüsteemist varakult lahkumise vähendamisel, kuid lahkumise määr on endiselt suur. Kuigi kõnealune määr on viimastel aastatel vähenenud, ületab see ikka veel tublisti nii ELi keskmist kui ka ELi 2030. aasta eesmärki. Piirkondlikud erinevused püsivad ja haridussüsteemist varakult lahkumist esineb eriti palju haavatavates rühmades. Välismaal sündinud noortel on haridussüsteemist varakult lahkumise tõenäosus peaaegu kolm korda suurem kui nende elukohariigis sündinud eakaaslastel, roma noortel on keskharidus oluliselt harvem kui elanikkonnal üldiselt ning puuetega noorte olukord on

---

¹⁷ [SWD\(2026\) 122 5 – Sotsiaalset lähenemist käsitlev teise etapi riigianalüüs, mis on tehtud kooskõlas sotsiaalse lähenemise raamistikuga.](#)
2026.

ebaproportsionaalselt halb. Sooline ebavõrdsus püsib ning meeste seas on haridussüsteemist lahkujaid rohkem kui naiste seas. Põhioskuste kehv tase on alates 2012. aastast järk-järgult süvenenud ning see suurendab lõhet Hispaania tulemuste ja ELi eesmärgi vahel vähendada 2030. aastaks lugemises, matemaatikas ja loodusteadustes madala õpiedukusega isikute osakaalu alla 15 %. Ka piirkondlikud erinevused põhioskustes on endiselt märkimisväärsed, kusjuures mõnes piirkonnas on tulemused pidevalt riigi keskmisest kehvemad.

- (40) Tervisenäitajad on Hispaanias suhteliselt head, kuid endiselt on probleeme tervishoiu- ja pikaajalise hoolduse teenuste kättesaadavusega, mis mõjutab negatiivselt riigi elanikkonna tervist, sotsiaalset õiglust ja tootlikkust. Juurdepääsu parandamise ja teenuste piisavuse tagamise jaoks on oluline suurendada esmatasandi tervishoiu ja pikaajalise hoolduse suutlikkust, sest vananev elanikkond suurendab nõudlust nende teenuste järele. Esmatasandi tervishoiu ja ambulatoorse ravi 2025.–2027. aasta tegevuskava eesmärk on suurendada esmatasandi tervishoiu ning viimasel ajal on toimunud reformid pikaajalise hoolduse deinstitutionaliseerimiseks, kui vaja on täiendavaid jõupingutusi, et vähendada tööjõupuudust, piirkondlikke erinevusi ja ooteaegu ning kõrvaldada püsivad investeerimislüngad.
- (41) Hispaania tervishoiu ja pikaajalises hoolduses on tõsine tööjõuprobleem. See hõlmab töötajate vanusejaotust, spetsialistide ebavõrdset jaotust ning perearstide, õdede ja muude spetsialistide prognoositud nappust. Ka töötingimused on endiselt keerulised ning see vähendab töökohtade kvaliteeti ja atraktiivsust. Sellise tasakaalustamatuse kõrvaldamiseks võiks Hispaania võtta meetmeid, et parandada talentide värbamist ja hoidmist, ning parandada töötingimusi, muu hulgas tasakaalustatud koolituste, uute ametialaste rollide laiendamise, sealhulgas õdede jaoks, suurema paindlikkuse, digiülemineku, soolise tasakaalu, hooldustöötajate mitteametliku töö vähendamise ja vahetuste süsteemi läbivaatamise kaudu. Piirkondlikud erinevused teenuste kättesaadavuses ja kvaliteedis on endiselt suur probleem, mida süvendab töötajate nappus. Esmatasandi tervishoiu reformi ja selle piirkondlikku mõju tuleb täiendavalt hinnata, sest hoolduse integreerimine edeneb piirkonniti erinevalt. Hispaania peaks võtma vastu parimate tavade mudelid, kehtestama asjakohase järelevalve ja kasutama piirkondlikke näitajaid. Teenuste seisukohast oleks kasu ka paremast koordineerimisest riikliku ja piirkondliku tasandi ja eri teenuste vahel (tervishoiu-, sotsiaal-, tööhõive- ja haridusvaldkonnas). Ka pikenevad ooteajad takistavad teenustele juurdepääsu. Hispaanias loodi 2024. aastal ootenimekirjade töörühm, et viia kokku eri autonoomsete piirkondade ootenimekirjade haldamine ja andmed, kuid kirjeldatud puuduste kõrvaldamiseks on vaja täiendavaid meetmeid, milleks on sihipärane tööle värbamine, digitaalne triiaž ja ootenimekirjade haldamise ühtlustamine.
- (42) Üldiselt suudab Hispaania tervishoiusüsteem pakkuda häid tervisenäitajaid suhteliselt väikeste kuludega, kuid prognooside kohaselt suurenevad tervishoiukulud järgmistel aastakümnetel märkimisväärselt, sest demograafilised muutused avaldavad riigi rahandusele üha suuremat survet. Selleks et tagada jätkusuutlikkus ja säilitada samal ajal teenuste piisavus, võiksid meetmed olla suunatud olemasolevate ressursside maksimaalsele ärakasutamisele tõhususe suurendamise kaudu. Pikaajalise hoolduse teenuste osas võib selle saavutada vahendite parema jaotamise ning teenusesaajate hooldusvajaduse parema liigitamise ja sellega seotud hoolduse kaudu. Lisaks võiks jõupingutused suunata edasisele deinstitutionaliseerimisele ja ambulatoorsele ravile. Süsteemi tõhusust aitaks suurendada ka pikaajalise hoolduse parem koordineerimine tervishoiuteenustega. Esmatasandi tervishoiu muudaksid investeeringud

koostalitlusvõimelisse digitaliseerimisse, telemeditsiini ja ennetustegevusse teenuste osutamise tõhusamaks. AIReF on oma 2018.–2020. aasta kulude läbivaatamise raames teinud ettepanekuid meetmete kohta, mille eesmärk on suurendada tõhusust ravimite ja haiglate kuluvaldkondades ja mis aitaksid luua konkreetseid säästuvõimalusi. Mõnes ravikategoorias saaks Hispaania parandada geneeriliste ravimite ja sarnaste bioloogiliste ravimite kasutuselevõtu määra. Tõhusust võib suurendada ka see, kui vähendada ravimikulude erinevusi, parandada ravimikulude hindamist ja vähendada põhjendamatuid piirkondlikke erinevusi raviprotseduuride ja retseptide maksumuses. Sellega seoses oleks Hispaanial kasulik rakendada AIReFi soovitus suurendada kulutuste tõhusust maksukulude tõhusama järelevalve kaudu, et luua tervishoiukulude kasvava survega toimetulemiseks vajalik eelarvepoliitiline manööverdamisruum.

- (43) Arvestades euroala liikmesriikide majanduse tihedat seotust ning nende ühist panust majandus- ja rahaliidu toimimisse, soovitas nõukogu 2026. aastal euroala liikmesriikidel võtta meetmeid, sealhulgas oma taaste- ja vastupidavuskavade kaudu, et rakendada 2026. aasta soovitus euroala majanduspoliitika kohta. Hispaanial aitab soovitus 1 rakendada esimest, teist ja kolmandat euroala soovitust, soovitus 2 neljandat euroala soovitust, soovitus 3 seitsmendat, kaheksandat ja üheksandat euroala soovitust, soovitus 4 seitsmendat euroala soovitust, soovitus 5 viiendat euroala soovitust ja soovitus 6 teist ja viiendat euroala soovitust,

SOOVITAB Hispaanial võtta 2026. ja 2027. aastal järgmisi meetmeid.

1. Võttes arvesse komisjoni poolt 2026. aastaks prognoositud kõrvalekallet soovitatud netokulude kavast, tagada, et netokulud vastaksid nõukogu poolt 21. jaanuaril 2025 soovitatud maksimaalsetele kasvumääradele, kasutades samal ajal suuremate kaitsekulutuste tegemiseks riikide vabastusklausliga võimaldatavat paindlikkust. Suurendada kaitsekulutusi ja -valmidust, tagades samal ajal kulutuste tõhususe ja kohandades järk-järgult eelarvet, et säilitada struktuurselt suuremad kaitsekulutused. Tagada, et kõik energiahindade tõusu mõju leevendamiseks võetud meetmed on ajutised, suunatud haavatavate leibkondade kaitsmisele või energiamahukate ettevõtete vajaduste rahuldamisele, säilitavad stiimulid energiasäästuks ning et nende eelarvekulud on kooskõlas ELi eelarveraamistiku kohaste kohustustega. Viia ellu kohandamisperioodi pikendamise aluseks olevate reformide ja investeringute pakett, nagu nõukogu 21. jaanuari 2025. soovitas. Tugevdada riigi rahanduse jätkusuutlikkust, eelkõige piirates maksukulusid ning kaitstes samal ajal majanduskasvu ja toetades väikese sissetulekuga leibkondi. Suurendada kulutuste tõhusust maksukulude tõhusama järelevalve ning riiklikul ja piirkondlikul tasandil kulutuste läbivaatamise kaudu.
2. Tagada taaste- ja vastupidavusraha raames rakendatavate reformide ja investeringute järjepidevus. Kiirendada ühtekuuluvuspoliitika programmide rakendamist, tuginedes vajaduse korral ühtekuuluvuspoliitika raamistiku vahehindamise käigus vahendite ümberjaotamisele strateegilistele prioriteetidele ja raamistikus ette nähtud paindlikkusele.
3. Edendada tootlikkust ja innovatsiooni, vähendades halduskoormust ja regulatiivset killustatust piirkondade vahel, sealhulgas kõrvaldades tõkked jaemüügilt ja kaupade vabalt liikumiselt. Parandada kohtusüsteemi toimimist, tagades kõigis piirkondades piisava personali olemasolu, ühtlustatud digitaliseerimise ja täieliku koostalitlusvõime. Hõlbustada ettevõtlusinnovatsiooni, ettevõtete laienemist ja kasvu eeskätt suure väärtusega sektorites, sealhulgas toetades stabiilseid investeringuid

teadustegevusse ja innovatsiooni, tugevdades tööstuse ja akadeemiliste ringkondade koostööd ning parandades juurdepääsu rahastamisele, eelkõige riskikapitalile.

4. Tõhustada kliimamuutustele vastupanu võime alast koordineerimist riiklikul, piirkondlikul ja kohalikul tasandil. Parendada veemajandust ning suurendada asulareovee ringlussevõttu. Kohandada elutähtsat taristut, sealhulgas raudteid ja teid, kliimamuutustega ning edendada looduspõhiseid lahendusi asjaomaste riskide maandamiseks. Arendada edasi katastroofiohuks valmisoleku rahastamise raamistikku. Investeerida energia salvestamisse, elektrienergia ülekandmisse ja jaotamisse ning piiriülestesse elektriühendustesse. Edendada tööstuse süsinikuheite vähendamist ja transpordi elektrifitseerimist.
5. Suurendada elamufondi, muu hulgas sellega, et vaadatakse läbi õigusraamistik, ühtlustatakse loamenetlusi, hõlbustatakse maa kättesaadavust ja muudetakse alakasutatud hoonete kasutusotstarvet. Suurendada taskukohaste eluasemete ja sotsiaaleluruumide pakkumist, eelistades üürivõimalusi, mis on paremini kooskõlas territoriaalsete ja piirkondlike vajadustega ning põhinevad kestlikel rahastamissüsteemidel, mis sõltuvad vähem valitsuse rahastamisest.
6. Vähendada laste vaesust, muu hulgas tasakaalustada sotsiaalkulutuste jaotumist põlvkondade vahel ning parandada sotsiaalsiirete ja sotsiaalabi katvust ja piisavust ning nende seost aktiveerimisega, et veelgi vähendada sissetulekute ebavõrdsust. Vähendada oskuste mittevastavust tööturu vajadustele, tugevdades veelgi dualõpet ning kõrghariduse ja täiskasvanuõppe vastavust tööturu vajadustele, keskendudes sealjuures matemaatikale, teadusele, tehnoloogiale ja inseneeriale. Parandada põhioskusi ja tegeleda haridussüsteemist varakult lahkumise probleemiga. Parandada tervishoiuteenuste kättesaadavust, suurendades esmatasandi tervishoiu ja pikaajalise hoolduse suutlikkust, tegeledes töjõupuudusega ja lühendades ooteaegu. Vähendada võimalustele ja teenustele juurdepääsu piirkondlikke erinevusi, eelkõige kiire rahvastikukaoga piirkondades, ning suurendada samal ajal tõhusust, et luua eelarvepoliitilist manööverdamisruumi kasvava kulururvega tegelemiseks.

Brüssel,

*Nõukogu nimel
eesistuja*